מנורת המאור — ה' בדברים שמברכין עליהם בורא פרי האדמה

[השער החמישי]: [בענין הדברים שמברכין עליהם בורא פרי האדמה].

זה הכלל בברכת פרי העץ, כל דבר שנסתפק אם מברכין עליו בורא פרי העץ או בורא פרי האדמה, מברך עליו בורא פרי האדמה ויוצא ידי חובתו. דתנן על פירות האילן, אם אמ' בורא פרי האדמה, יצא, אבל אם אמ' על דבר שמברכין עליו בורא פרי האדמה בורא פרי העץ, לא יצא. כל דבר שגידולו מן הארץ ואין לו עץ מברך עליו בורא פרי האדמה. על מיני קטנית כשהן ירוקים, אם אכלן נא, מברך עליהם שהכל. מרק הקטניות מברך עליהן כשם שמברך על הקטנית עצמה. וכן מים שבישל בהם הירקות, שלא בשלם בבשר, מברך עליהם כשם שהוא מברך על הירקות. על הקפרס ועליו ותמורותיו ונצריו והגרעינין שלו, והן הנקראים אביונות, על כולם מברך בורא פרי האדמה. הכוסס את החטין והאורז והדוחן מברך עליהן בורא [פרי] האדמה, אבל הכוסס את השעורים לא יברך כלל, מפני שהוא מאכל בהמה, ואם אכלן ביום הכפורים פטור. הצנון נא מברך עליו בורא פרי האדמה, מבושל מברך עליו שהכל. שומשמין מברך עליהן בורא פרי האדמה. על הפלפלין והזנגבילא, בזמן שהן רטובין, מברך עליהן בורא פרי האדמה, ובזמן שהן יבשין לא יברך עליהן כלל, מפני שאינן מאכל [כשהם יבשים, אלא כשהם רטובין].